

Marko Uršič
Dve disertaciji dr. Mirka Hribarja

Dr. Mirko Hribar, filozof, na svojem vrtu, 1991.

Stari modrec Mirko Hribar (1902–1999), foto: M.U.

Disertacija, s katero je doktoriral,
tipkopolis je v arhivu FF:

*Osvetljenje nekaterih problemov
transcendentalistične filozofije
(1926)*

*Druga, vendar kronološko prva
disertacija (ki je sploh ni oddal?),
rokopolis iz zapuščine:*

*Materija in njena zaznava.
Spoznavno-teoretična razprava
(1924)*

Osvetljenje nekaterih problemov transcendentalistične filozofije (1926)

Glavna intenca Hribarjeve akademske disertacije je poskus uskladitve Vebrove filozofije s Kantovo – in širše: uskladitev »kriticizma«, tj. transcendentalne filozofije novokantovstva (Cohen, Natorp, Windelband idr.) s »transcendentalizmom« (Brentano, Husserl, Meinong ... Veber).

Glavna skupna točka obeh smeri naj bi bila »načelna neznanka« (pri zgodnjem Vebru), ki jo Hribar povezuje (pogosto le implicitno) s Kantovo kategorijo »limitacije« <Limitation>, in/ali Vebrova »faktičnost«, ki jo povezuje s Kantovo »stvarjo na sebi« <Ding an sich>.

Pet delov disertacije: 1. Razmotrivanje o predočevanju, 2. Problem fundacije, 3. Problem »boljših« in »slabših« fenomenov, 4. K analizi zaznave in spomina, 5. Analogije.

V »problemu fundacije« (tj. utemeljitve, osnov) Hribar sledi Vebrovi četverni delitvi »doživljajev«: predstavljanje – mišljenje – čustvovanje – stremljenje.

Navaja nekaj zanimivih miselnih eksperimentov: 1) primerja predstavo vs. misli o *perpetuum mobile*; 2) primerja zaznavo razlike med dvema barvama nasproti zaznavi razdalje med dvema kroglama; 3) analizira identiteto nerazločljivega: »dve popolnoma enaki kapljici vode« ...

Toda, kot je zapisal Veber v oceni: »V formalnem oziru spada mladi avtor očitno med take duhove, ki jih zanimajo bolj načelne strani vprašanj, ne tudi njih pravilna izpeljava.« → Vebrova ocena te disertacije: 8 – *magna cum laude* [tj., očitno ni bil ravno navdušen], K. Ozvald: 7, N. Radojčić: 8.

Za Mirka Hribarja je bila najpomembnejša »načelna« zadeva *transcendencia*, »skrivnost«.

»Disertacija št. 2« (v rokopisu, spisi iz zapuščine dr. Mirka Hribarja, pri M. U.)

1978

Disertacija št. 2

Mirko Hribar-ja

Disertacija no. 1 „Bistvo filozofije“ je bila nekolično zvočnat.

2. je razlaga ipentih budističnih sočasnih elementov bitja.

3. tretja bo sprejeta.

Materija in njena zaznava. Spoznavno-teoretična razprava (1924), stran 1

*Materija in njena zaznava.
(Spoznavno-teoretična razprava).*

*Že v našem naslovu čiti, - kakor
v vsaki podobni-nekaj nepojamnega, kar
namu naj služi za vhodnišče naše razpra-
ve, namreč: na kaj nam osajamo zaimet
njena in kdo ali kaj ji pravzaprav, komu
ali čemu pripada?*

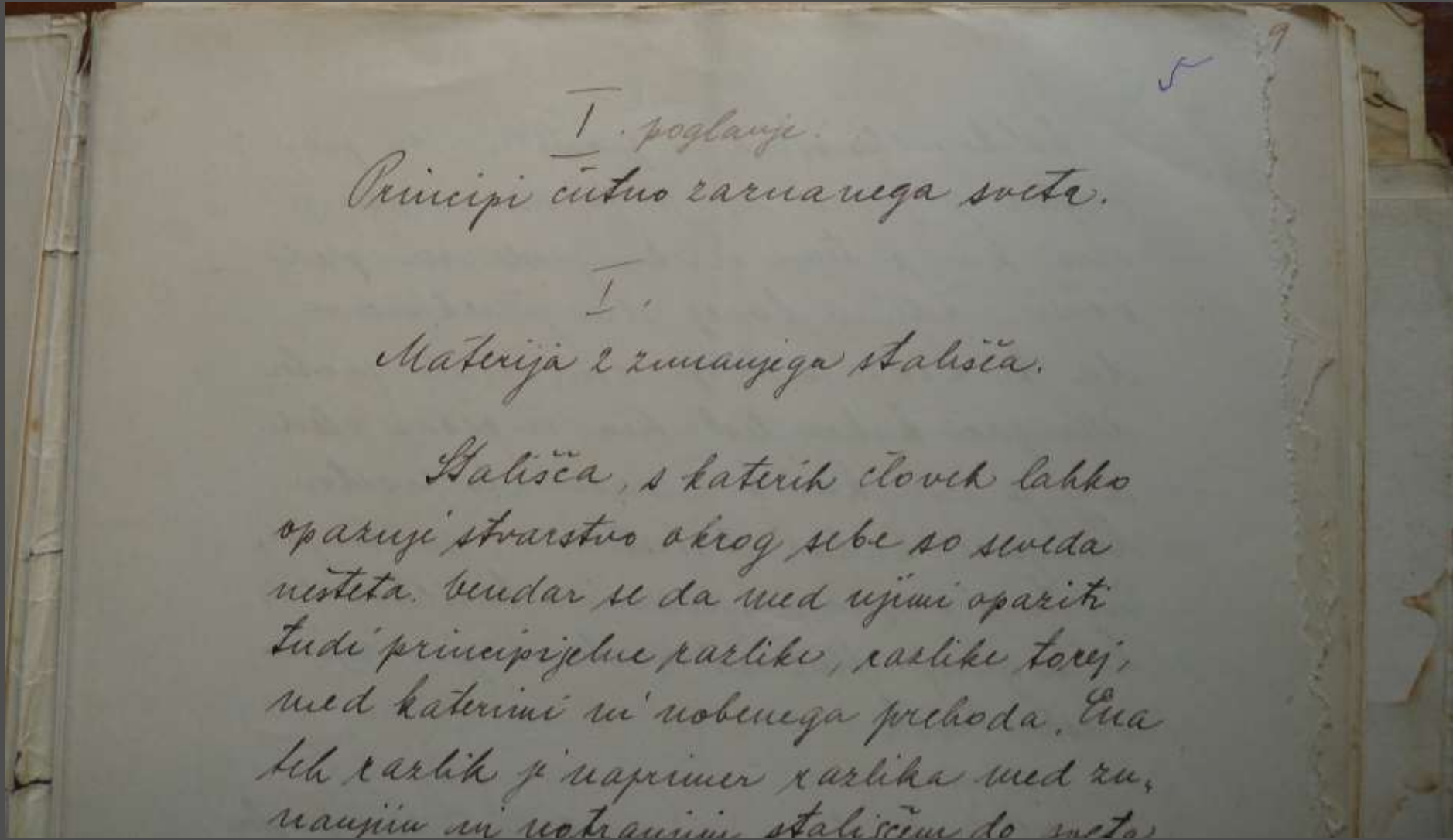
*Vajpno pride beseda materija
v postev. Ako bi bilo temu tako, mi bi
se torej zaimet nanašal najo, bi to*

Mirko Hribar kot študent, ok. leta 1923.

I. poglavje: Principi čutno zaznavnega sveta (stran 5)

elemente, na katerih p. osnovna učenost utegne
biti.

I.

Materija z notranjega stališča.

Notranje p. smo, kar p. zunanje razumi
nemogoče. Xbrati mi mi distretneja. Keti pa
smo, da kar mi distretne mi nikoli materija.
In ne obstoja. unilna razlika med vsim
kumulacijam, med vsi distretne materije in
notracijam, kje se javlja podobnost. Obkol da
se vrane podobnost tega clovca ne more dogan,
ki, tako malo, kot more doganati otkol da se
vrane materija, katni smo oristi ugne zunanje
momente. Podoben p. stavila od uckday clo,
vku skoro si mi težav kakor materija, iz
razloga, ker rina zavest v sibi, docim p. ne,
zavestna materija našim premišljevanjem
dordeno bolj nedostopna. Pravico, dordet,
no. Kozki = recim p. premišljevanje o obci avci
težavno mi kar p. glavno, vsako premišljevanje
bitna vsako nepozulpio

Med materije mi posho pa obstojajo
relacije, ki so poglavitho polje na katerem
delujejo filozofiji vsli čavci. Premišljevanje
privede namreč do uvidenavju, da bi ne
mudla smovi na svojo obdelavo brez materije,
mi bi ostala brez vsice prave. Obavidejno
p. tedaj odvisna od materije in skoro piker
pomocna p. ugi. V lastni zavest pa p. p.
hicut zavest popolne neodvisnosti od materije

»Materija z notranjega stališča ...« (strani 9 in 14)

mi subjektu miso prav pojmuje. Vsi
idejnega pokoljnja pa se zavedajo vsa
dejanja, ki govore, da izhajajo iz tega
ničā, in to mnogo bolj, kakor se drugi
ljudje tega v obci zavedajo.

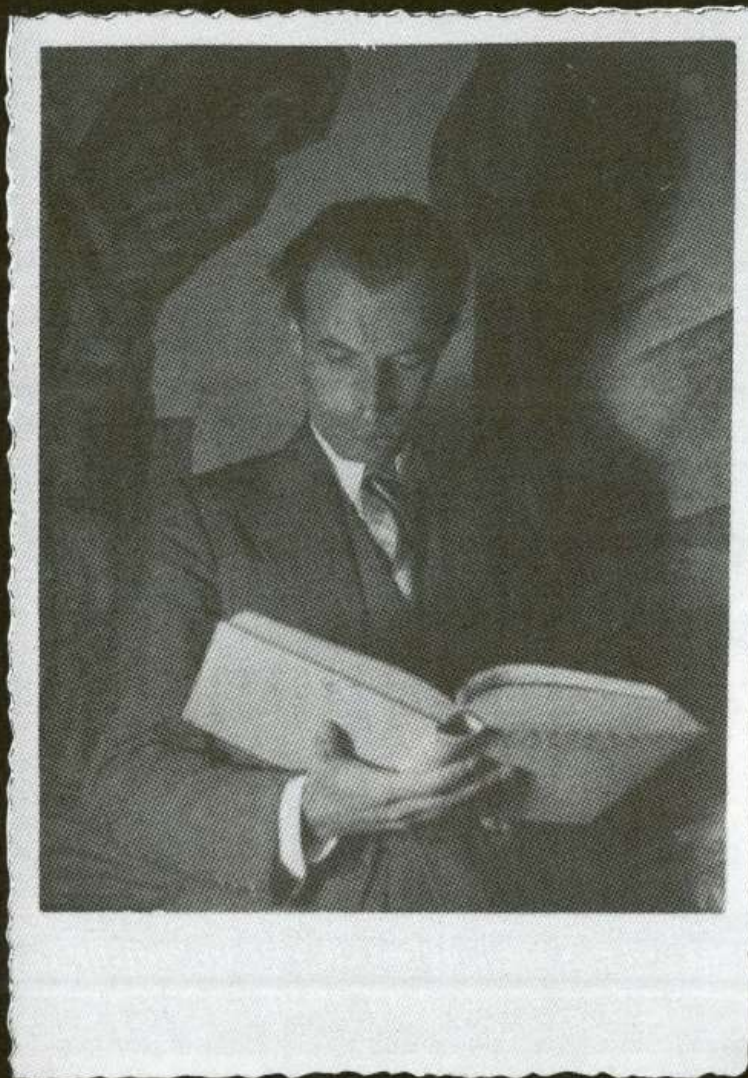
Tudi filozofiji ni tuji, da empiri,
nicno na sibi ne more obstajati tako
kakor ji, ni da zahtevajo pojavi se
drugih, neempiričnih zakonov, po ka,
kruh nigno obstojajo, vendar je ta ne,
empirična [v filozofiji, kot idejnega
kvacaja] zavest, kot idejna, v filozofiji
nigno samo regulativnega kvacaja,
t. j. taksna, ki vse empirično ucija

»Ugodje je zavest občutja ...« (stran 12)

zuma sploh, ki je v polju vseobčega razuma
samo partikularnega značaja.

Ugodje je zavest občutja. Obenem je,
kakor bo to morda koncem razprave raz,
vidno vsebina mejnega pojma vsega, do
kamor sega filozofična razlaga čutno
raznanegeta sveta. Njegovo bistvo je zelo težko
dognati in trdimo, da je ovi pojmu, od ka,
terega začnija ni pri katerem neha vse

Dr. Mirko Hribar, ok. leta 1935.

»Eksistira tedaj alogičen pojem ...« (stran 19)

Kasleže pa imamo, da ga kakorjemo se
napisj izven njega samega. -

Ekzistira tedaj alogičen pojem,
ki stoji nad istočasnim bitjem in ne-bitjem
predmeta v njegovem odnosu do ostalega
sveta. Vavajdu nosi ime najvišjega bitja,
in ji vrhovni pojem najglobljih filozofskih
sistemov. Tudi njegovo čustvo-psihično
stran že poznamo. Kar trdimos na tem
mestu je le, da je takšna formulacija
pojma, v kakšni nastopa tu, zgolj
filozofska. Rekli pa smos že, da stoji nad
filozofskim in drugacijim mišljenjem se

»Da oko more zaznati predmete, morajo biti osvetljeni ...« (stran 30)

cipa psihičnosti. Časnostno: razumava rima
marve svoj lastni princip, ki ni ne
diskretnost in ne negacija poslednjega.

Ja oko more zaznati predmete mo-
rajo biti osvetljeni. Toda, kar jih dela vidne,
pa samo ni vidno, in se odteguje pojmovanju.
V našem slučaju svetloba, pri drugih orga-
nih drugo. Rad bi človek razumel ta prin-
cip razume, a ta trud ji razume. Je pač
kako, da je na svetu, kakor temu mora
biti nekaj nepojumljivega, enak pa to, da
ni človek ustvaril sveta.

Na tem mestu se mora človek
kadroviti s kristalacijo in ne iskati ne,

II. poglavje: Principi umskega sveta (stran 40)

II poglavje.

Principi umskega sveta.

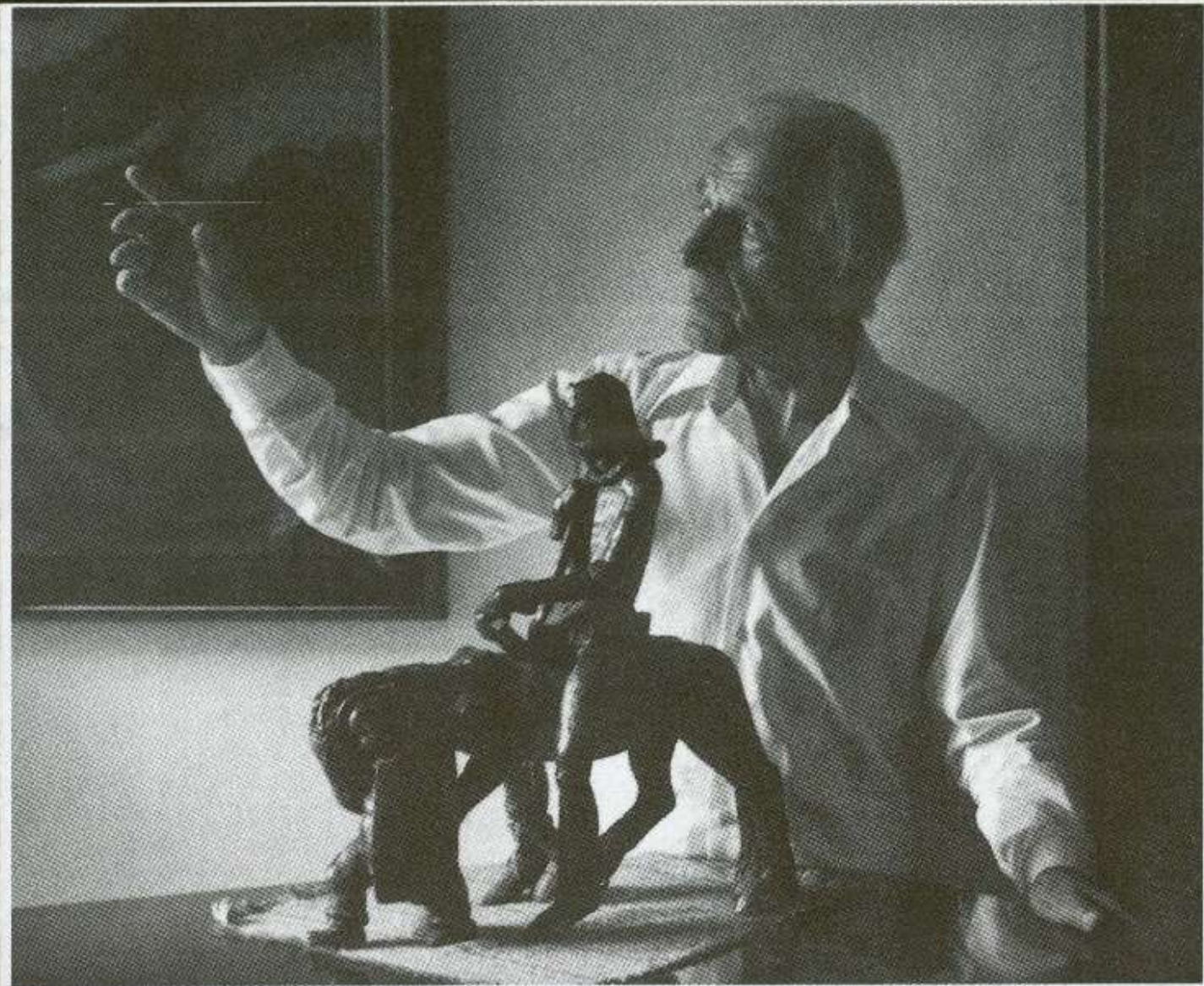
Celokupna zasnova sveta, katere principe smo opisali, predpostavlja tudi vedno subjekt, potem katerega edinsle more priti do katerekoli zasnove ploh. & dan vsebina zasnove (materija) ni odvisna od subjekta, hi jo zasnova ni dan; drugič, ni zasnova kakršne

»... je nekaj, kar je višje od idej ...« (stran 45)

čujnega. Tako izraža naprimer muška
zavest kavalnosti v danem slučaju
vselej nujnost svoji kavalnosti, nikoli
pa ni iz vseine pame razvidno, da se
je moralo prav to zgoditi, kar se je tudi
zgodilo. In tako je s celokupno zavestjo
uma. Objektivnosti, to je Resnice zato
tudi pravzaprav ne bi smeli imenovati
idejo, ker ideji so vse zapopadene v
svetu, truvie je nekaj, kar je višje
od idej ni kar vsled nepojmljivosti koz,
merja, v katerem se veže z ujini,
stavljamo riven sveta.

Pozabiti pa vsekakor ne sme,
mo da ima cel to razmerje z umom

*Dr. Mirko Hribar, 1991; pred njim kip Don Kihota,
delo Toneta Kralja.*